

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΤΟΥ κ. ΗΛΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

ΠΩΣ ΠΡΩΤΟΔΙΑΒΑΣΑ ΤΗΝ "ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ",

(Από τα παιδικέσφιλεσγινά «Απομνημονεύματά» μου)

B'

ΚΥΒΩ λοιπόν, παίρνω τό διάβαση και χωρίς δεύτερο στοχασμό τρέχω άμεσως στὸ βούλοισθείο τοῦ Ντούρουνη, πού ήτανε λίγο παραπέρα στὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ δρόμου;

— Κύριε Ντούρουνη, δῶσε μου, σὲ παρακαλῶ, τὴν «Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ» τὸ δέργα και τοῦ παρουσιάζω τὸ πεντόφαγκο.

Με τὸν θριαμβευτικὸ τρόπο ποὺ τοῦ τὴν ζήτησα, κατάλαβε ὃ καύμενος ὁ Ντούρουνης τὶ ἔπινα εἶχα νὰ τὴν ἀγοράσω.

«Ἔθυγε τὰ πέντε τουιδιά ἀπὸ τὸ φάγι τους, τὰ ζεσόνισε, τὰ κύτισε και μοῦ εἶτε :

— «Ἄρτε ! ἀφοῦ ἀποφάσισες νὰ τὴν ἀγοράσῃς, δῶσε μόνο τέσσερα φράγκα, λέν πειράζει. Τὴν ἔχω τόσον καιφό ἐδδα πέρα και κανεῖς δὲ μοῦ τῇ ζήτησε.

— «Ήταν περιόδος ἡνὸς τὴν ἀγοράσω ἑγώ, είτα ἀπὸ μέσα μου.

Ἐπέτρεψε τὴν «Κοιλάδα» μου και ἔφυγα χαρούμενος. «Ἄρχισα νὰ τὴν διαβάζω σημᾶ-σημᾶ και μὲ τὴν ήσυχία μου. Εδώ δην είχα δίκυ ποὺ πιστευα, δην δὲν τὴν ἔλια εἴναιστηνει τὴν πρώτη φορά, δησο αὔξε. Εδώπου καινούργιες ὑποψητές και νομίζα δην διάβασα ἄλλοι αὐτούσημα.

«Ἄφοῦ τῇ διάβασα, τὴν ἔδωσα και στὴν παρέα μου νὰ τὴ διαβάση. Καὶ οἱ τρεῖς θυείναν κατενδιασταμένοι ἀπὸ τὸ διάβασμά της.

— Μεθιδούμενα μιὰ φορά ! Έλεγαν.

Είχε τοποθετήσει τὴν «Κοιλάδα» μου στὴν πο τημητικὴ θέση τῆς πικρῆς βιβλιούχης μου και τὴν καμάρωνα. Και κάθε τόσο ἀνούγα τὸ βιβλίο και ἔδιάβαζε πότε ἔνα μέρος και πότε ἄλλο. Κοντείνα νὰ τὸ αὔτοῦ ὅτι ἔχω.

Νέος, είχα τὴν ἀδιναμία νὰ δίνω και σ' ἄλλους νὰ τὸ διαβάζουν κάθε βιβλίο μου, ποὺ μοῦ φανάρτων καὶ μοῦ ἀρεσε. «Ἔτσι, ὑστερεῖ ἀπὸ δύο χρόνια, διάν πάτοις φύλος μου μοῦ ζήτησε κανένα αὐτούσημα νὰ διάβαση, τὸ δέργα τὴν «Κοιλάδα». «Ἐννοιώθηκε κάποια ἀληθινὴ εὐχαριστίη ποὺ τὸ διάβαζε κι' ἄλλος. Μᾶ διφούς αὐτός, ἀσύλούθηκε, φάνεται, τὸ συνήθιστο ποὺ ἔχουν διοί πάτανο—κάτω σ' Ἐλλάνες : νὰ μη γιγιζουνε πισω τὸ ξένο βιβλίο, ποὺ μᾶς τὸ δίνουν νὰ τὸ διαβάσουμενο. Καὶ ἔτσι μοῦ πράτησε τὴν «Κοιλάδα» μου. «Οσες φορές τοῦ τὴν ζητούσα, δην καὶ μ' ἔθεβανε μὲ τὸ λόγο τῆς πικρῆς του, πότε μὰ μοῦ τὴ φέρι μὰ δὲ μοῦ τὴν ἔρεσε.

«Ἐφαγα ἄπ' τὴν Πάτρα στὸ τέλος τοῦ 1889 κι' ἥλθα στὴν Αθήνα, χωρὶς νὰ έχω πίστω την «Κοιλάδα» μου. Τὴν ζεχούσα γιὰ πάντα. Δὲν τὴν ζεχούσα διμος καθόλου. Καὶ δύο κούτασά νὰ τὴ διαβάσων νὰ τὰ πούνεντα νὰ τὴν ἀγοράσω πάλι.

Στά 1893 καθόλουνα σ' ἔνα σπίτι στὸ δύριο «Πινακωτῶν τότε ιστόμερα Χαριώνων Τρικούπη», πού ήταν τὸ πεντερεῖο τοῦ Δημάρχουν Ἀθηναίου κ. Σπ. Μερκούρη. Τὸ σπίτι τοῦ Μερκούρη ήταν δίπλα, και τὰ δύο σπίτια είχαν τὴν ίδια σὲλινή. «Ἔτσι είχα στενή γνωμαδιὰ μὲ τὴν οἰκογένειά του και δὲν ἔλευτα ἀπὸ τὸ σπίτι τους. Τότε ὁ Μερκούρης ήταν διειθυτής τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου και πολεούτων στηνάμα. Ήγώ ἀνέβασα κάθε μέρα στὸ σπίτι του γιὰ νὰ πάφων και νὰ διαβάσω τὴν ἐφημερίδα «Ἀστού», πού ήταν καὶ τὸ πολυλόγητη ἐφημερίδη τῆς ἑποκής έκεινης. Χρονογραφήματα και ἀρθρα φύλολογικά κάθε μέρα ἡ τοῦ Νιοβάνα ἡ τοῦ Σεπτεμβρούν ἡ τοῦ Εποποτούν και ἄλλων. Μιὰ μέρα βλέπω, δην ἀρχούται νά βάζει γιὰ ἐπειρύλαδα τὸ μιθιστόριμον. «Η Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ». Ή γαρά μον δὲ λέγεται, «Ἐνδιουστασιμένος ἀπὸ τὸ σηνατάντημα πάλι τῶν ἀγαπητημένων μου ἡρώων της, ἀρχισα νὰ λέω στὸ Μερκούρη πόσο δημοφιλή μυθιστόρημα είναι και νὰ τὸν παρακαλώ νὰ τὸ διάβαση.

— Δὲν μ' ἀγίνεις ήσυχο, παδί μου ! Μυθιστορήματα θὰ διαβάσω τόφα ! ήτανε ἡ ἀπάντησή του.

— Διαβάστε το καὶ θὰ ὑδητε πόσο θὰ σᾶς ἀρέση, ξέακολοισθούσας ἑγώ. «ἇξει κάπι τηνώσμους !

Φαινέται πὼς ἡ ἀπάντησή μου ἔκαψε ἐντύπωσι στὸ Μερκούρη. Και γι' αὐτό, ὑστερεῖ ἀπὸ δύο—τρεῖς ήμέρες, μοῦ λέει γελῶντας :

— Λοιπόν ; Πώς πάει ἡ «Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ» ; «Έξακολοισθούν οι ηρώοιμοι τῶν πρώτων της ;

— Τώρα μὲ κορορδεύετε. «Αμα διμος τῇ διάβασετε, δὲ θὰ μὲ κοροδεύετε πειμ.

Θὰ είχαν περάσει ίσαπε δέκα ήμέρες ἀπὸ τὴν τελευταία φορά ποὺ μοῦ είχα μιλήσει κορορδεύεται ὁ Μερκούρης γιὰ τὴν «Κοιλάδα», διαν ἔνα μεσημέρι, τὴν δῆρα ποὺ ἔγραψε στὰ του, δικού την φωνή του

νὰ λέπι :

— Ποὺ είνε δη 'Ηλίας ;

— Έδω είμαι, τοῦ ἀπαντάω, και παρουσιάζομαι ἐμπρός του. Μὲ θέλεται πάτο :

— Βρέ, 'Ηλία μου, τὶ ἀριστούργημα μυθιστόρημα είνε αὐτή η «Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ» ;

— Νόμιζα πώς μὲ κοροδεύεται πάνα. 'Αλλά είδα δην μώλος χωρὶς νὰ γελάω.

— Αὐτὸς ὁ Βοιαρόςζες είνε τρέλλα ! Είχες δίκηο νὰ μοῦ λές νὰ τὴν διαβάσω.

Τι είχε γίνει; Καθὼς αὐδή είτε ὁ ίδιος, ἔνα βράδυ, γιὰ νὰ σκοτώσῃ τὴν ὥρα του, ἔπιασε και διάβασε λίγο τὴν ἐπιφύλλιδα «Η Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ». Τοῦ κίνησε τὸ ἐνδιαφέρον. Καὶ τὸ ἄλλο βράδυ διάβασε τὴν συνέχεια. Τὸ ἐνδιαφέρον του κινήθηκε περισσότερο. Τὴν τρίτη βράδυ ήταν τὸ ίδιο. «Ἄλλα αὐτὸς τὸ κομματιστὸ διάβασμα δὲν τοῦ θέρεται. 'Ηθέλε νὰ τὸ διαβάσῃ δην διάλια μέρος. Κν έται, ζήτησε ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα νὰ τοῦ δώσουν διάλια μέρος. Νέον τὸ διαβάσηται τοῦ μερίστη. Δεν μποροῦσε νὰ τοῦ τὸ άρνηθε. Τοῦ δένωνται και διάβασε μερικές σελίδες στὸ γραφεῖο γιὰ νὰ τὶς κρατήσουν συνέχεια κι' υπέρτερα τοῦ διόστασης τοῦ θέρεται. Εγώ έννοισθα μάλισταν μερικά ποὺ έγραψα. Τὴν ζαναδάβασα στὸ «Ἀστρι», κομματιστὸ διάλιο.

Ποιά ἐντυπωτός μοῦ είχε κάψει τὸ μυθιστόρημα αὐτό, ἐντυπωτός τοῦ δέν τὴν είχε αδίναπονται τὸ πέρασμα τοῦ καρδοῦ, φάνεται και ἀπὸ τοῦ : Στά 1898 είχα τυπωτεί τὸ πρώτο βιβλίο μου «Ηιερόγλυφο τοῦ Τάγματος τῶν Επιλέκτων Κρητῶν, που είνε μιὰ ιστορία τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως στά 1897. Μέσα στὸ βιβλίο αὐτὸς και στὶς πρότερες σελίδες τοῦ γράφων τὰ εξής :

— Ε'έναν έγχαρον ὡς ποιητής, θά ἐπεκαλούσθη τας Μόνας και τας σκιας τοῦ Ομηρουν, Κούπερ και Γαβριηλ Φερρού, ήταν μὲ ζονθήσουν στὴν περιγραφὴ αὐτῆς. Ή επική σὲ παλές μεριές διήγηση τοῦ Φερρού στὶς Κοιλάδω, μ' έκαψε νὰ νομίζω, δην μποροῦσε νὰ τὸν βάλω διπλα μὲ τὸν Ουρικού. Ή ήταν δηντύλαδος τοῦ πρώτου παιδιάτουν ένθουσιασμού μου, ἀφοῦ και λίγο παραπέρα γράψω : «Οπως είτε τὰς μάχας τὸν ἀγρίων Ίνδων ένόμιζον, στὶς έξελεπον τοὺς κεφαλοκούστας κραδανονένους δην περιγάνων τῶν κεφαλῶν και περιέμενον νὰ ίδω κόμας ταλαντευούμενας εἰς τὸν δέργα και τωμαζών ἀπαστράπτοντα εἰς τὸν ήλιον και τὰς άθανάτους εικόνας τοῦ Γαβριηλ Φερρού ζώστας έκει πόδιον τοῦ έπιθετούντος τοῦ ιερούντος καρδιάς τοῦ Πατέρος τοῦ Ινδών, στὶς έξελεπον τοὺς κεφαλοκούστας τοῦ πρώτου παιδιάτουν τοῦ πρώτου παιδιάτουν τοῦ ιερούντος τοῦ Πατέρος τοῦ Ινδών, μεταφρασμένον ἀπὸ τὸ Δραγούντας μερικά σὲ παληνούς τόμους τῆς «Revues des deux mondes», δωροφαταν καὶ αὐτά, μὰ κανένα δὲν μὲ συνεπέσθε, δην τὸ «Κοιλάδα».

Καὶ δεν νὰ ξέρωνται ποτὲ μὲ ποιά σηγκίνηση ποτὲ διάβασε καπάτοπες σὲ λιγόστερη παθόστενειαν, δην διάβασε καπάτοπες σὲ περιοδικά τὴν Βιβλιοφαγίαν τοῦ Φερρού. Τὸ ἀληθινό τοῦ δυνομα ήταν Λουδοβίκος ντε Bellèmeartre. Γεννήθησε στά 1809 και πέθανε στά 1852. Άλλα πώς πέθανε! Ο Φερρού είχε πάει στὴν Αμερική, δην είχε πάει γιὰ τοίτη φορά. Στή μέσην τοῦ ωκεανού ἔπιασε φονταὶ τὸ βατόρι ποὺ ήταν κι' δην πηγαδάφεις τῆς «Κοιλάδος τοῦ Χρυσοῦ». Οι έπιατες, ἀλλοφρενισμένοι, ἔπειραν νὰ μερικά ποτὲ περιγράφει στὰ μυθιστόρημάτος του. Γιὰ τοῦτο, σὲ πολλές μεριές είνε τόσο δυνατές και στοὺς αὐθιδύοτες και στοὺς τόπους ποτὲ περιγράφει στὰ μυθιστόρημάτος του. Γιὰ τοῦτο, σὲ πολλές μεριές είναι τόσο δυνατές και στοὺς αὐθιδύοτες και στοὺς τόπους ποτὲ περιγράφεις του. Στά 1852 γήραξε στὴν Ειρηνή ἀπὸ τὴν Αμερική, δην είχε πάει γιὰ τοίτη φορά. Στή μέσην τοῦ ωκεανού ἔπιασε φονταὶ τὸ βατόρι ποὺ ήταν κι' δην πηγαδάφεις τῆς «Κοιλάδος τοῦ Χρυσοῦ». Οι έπιατες, ἀλλοφρενισμένοι, ἔπειραν νὰ μερικά ποτὲ περιγράφει στὰ μυθιστόρημάτος του. Γιὰ τοῦτο, σὲ πολλές μεριές είναι τόσο δυνατές και στοὺς αὐθιδύοτες και στοὺς τόπους ποτὲ περιγράφεις του. Ο Φερρού, ψήζομας κι' αὐθιδύαστος, ἔμενε μὲ τοὺς τελευταίους ἔπιατες στὸ βατόρι και σιντούστε σὲ νηούντες στὴν Βαρκέτας πρώτα η γιναίκες και τὰ παιδιά. «Εξαφνα, βίλεται στὸ κατάστρωμα τῆς ποτῶν θέσεως μιὰ νέα νὰ είνε ζωμένη ἀπὸ τὶς φλόγες και νὰ μήν εζέρη πούθε νὰ φύη. Ο Φερρού τρέχει νὰ τὸ σώσῃ. Μᾶ ή νέα, δωσον νὰ φτάσει κοντά της, είχε την φωνή της, τρέχει κατεπάντη ἀπὸ τὸ φόβο της. Μόλις είθε τὸ Φερρού κοντά της, τρέχει κατεπάντη τον, τὸν πάνει ἀπὸ τὰ χέρια, διτύλωνται στὸ κομι του και δὲν τὸν ξέρεις ποτὲ είχαν ξάστε πειτε κι' έται κάρκαν κι' οι δύο.

Η ἐπιθυμία μου νὰ ξαναγοράσω τὴν «Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ», δὲν έσθισε ποτέ. «Ομως δὲν τὴν έβρισκα. Κάποτε τὴν έβγαλαν σὲ φυλλάδια εἰκονογραφημένα. Μᾶ τὴν έλεγαν περισσότερει τόσο, ποτὲ τὴν έκαναν ἀγνώστητη.

Ε'έδω και δεκάτεσσερα χρόνια, είδα μά ήμέρα άναμεσα στὰ βιβλία ποτὲ πούλοντες κάποιος μποτούντος (καλητής παληνόν βιβλί-

ων), και τὴν «Κοιλάδα». Ήταν στὴν παλῆα ἔκδοση μὲ τὸ μικρὸ σχῆμα τῶν πέντε τομεδίων. Ρωτῶ πόσο ἔχει. 'Απὸ τὸν τρόπο ποὺ ἀργασαὶ τὸ βιβλίο καὶ τὸ χρατοῦσα σάν νὰ φοβόμωνα μήπως τὸ πάρον κανένας ἄλλος, ὁ μπονινίστας κατάλαβε, φαίνεται, πόσο τὸ ήθελα καὶ μὲ ἐπίσημο ὑπόρο μοῦ λέει :

— Αὐτὸς ἔχει ἕνα τάλληρο;

— Πάλι ἔνα τάλληρο; εἴτα ἀπὸ μέσα μον. Φαίνεται, πώς είνε ξενομένη πάντα ἡ τιμὴ τον...

Κι' ώστερα λέω στὸ μπονινίστα :

— Δὲν κάνει λιγύτερο;

— Μήπε μὰ πεντάρα λιγύτερο, μοῦ ἀπαντάει. Θὰ ἔρης βέβαια, ὅτι είνε σπάνια ἔκδοση.

Τὸν στραβωνύτταξα, μὰ ἔδωσα τὸ τάλληρο καὶ ἐπίθητα τὴν «Κοιλάδων μον. 'Απὸ τότε τὴν ἔχω καὶ κάθε τόσο, διαν θέλω νὰ ξεκορυστῶ λίγο ἄπλο διαβάσματα καὶ γραφίματα, ἄλλα καὶ νὰ διαβάζω κάτι, διαβάζω τὴν «Κοιλάδα» μαζὶ μὲ τὸν Ροΐνσωνα ἢ μὲ κάπιας ἄλλοι μιθιστορίματα τὸν Γουστάου Αιμάρ, πον καὶ αὐτά μιλοῦν γιὰ ἐνιθρόδεμούς τῆς 'Αμερικῆς.

Κάπου—κάπους δανεῖσο κανένα βιβλίο σ' ὅποιον είμαι βέβαιος ὅτι θύ μον τὸ φέρη πίσω. Μά την «Κοιλάδα» μον δὲν τὴν δίνω σὲ κανένα. Μοῦ είνε τόσο ἀγαπημένη καὶ φοβάμαι αἵτη τὴν γάστο.

"Οπως όμως σὲ κάθε κανένα ὑπάρχει καὶ ἡ ἔξαίρεσις καὶ στὴν περίσταση τῆς «Κοιλάδος» μον. 'Εδω καὶ μερινοὺς μήνες, ὁ χασάτης τῆς γειτονίας μον μὲ παραχάστε, ἀλλὰ νὰ γίνεται λιγύτερο, καὶ γραφίματα, ἄλλα καὶ νὰ διαβάσῃ. Δὲν ἔχω, νὰ τοῦ δύσω κανένα μιθιστόριμα, γιὰ νὰ τὸ διαβάσῃ. Καὶ ἔχω πῶς ἀποράσια καὶ τοῦ ἔδωσα τὴν «Κοιλάδα». 'Ηθελα νὰ τὸν κάνω καὶ αὐτὸν θιασότη τοῦ ηρωα τοῦ Φερού. 'Ο χασάτης μον, θιεραὶ ἀπὸ δεκαπέντε ήμέρες, μοῦ ἔφερε πίσω τὴν «Κοιλάδα», λέγοντάς μον :

— Τι θιασάσιο μιθιστόριμα ποὺ είνε;

— Σοῦ ἄρεστοι λιοπότ;

— "Αν μοῦ ἀρεσε; Αὐτὸς είνε ἀριστούργημα... Καὶ ἔρετε; Τὸ διάβασαν καὶ οἱ ἄλλοι στὸ σπίτι μον. Κι' ὁ ἀδερφός μον καὶ ἡ ἀδερφὴ μον. Καὶ μάλιστα ἡ ἀδερφὴ μον τὸ διάβασε διναύτη γιὰ νὰ τὸ ἀκούει καὶ δέρεις μον.

— Καὶ τοῦ ἀρεστοῖς καὶ τοῦ γέροντον σον;

— Φαίνεται πῶς τοῦ ἔχαιε τόση ἐντύπωση ποὺ ἔβαινε τὴν ἀδερφή μον νὰ τοῦ διαβάζῃ μερικὸ μέρη καὶ δεύτερη φορά, γιὰ νὰ τὰ χρατάν καὶ στὸ μιαλό τον.

Είχαν περάστε ισπαιε εἰκοσι ήμέρες, δταν βλέπω τὸ χασάτη μον νὰ ἔρχεται στὸ σπίτι μον.

— Κύριες 'Ηλια, θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μον κάπιας μὰ κάρη.

— "Αν μοῦ περνάει!

— "Αν θέλατε νὰ μοῦ δίνατε τὴν «Κοιλάδα» νὰ τὴν ξαναδισθάσω. Δὲν φαντάζεστε πόσο τὸ θέλω.

— Νὰ σοῦ τὴν δόσω, φύλε μον.

Καὶ τοῦ ἔδωσα τὴν «Κοιλάδα» μον μὲ ἀλιθηνὴ εὐχαριστίση. "Υπέρ τοῦ ἀπὸ μὰ βδομάδα, ἔρχεται πάλι ὁ χασάτης καὶ μοῦ φέρει πίσω τὸ βδέλιο.

— Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, μοῦ λέει. Τὴν ξαναδιάθασα καὶ τώρα τὴν ἔχω ἀπ' ἔχω. Δὲν πιστεύω νὰ διαβάσω ἄλλη φορά τέτοιο θιασόμαστον μιθιστόριμο!

Ο 'ένθουσιασμὸς τοῦ ἀπλούσιον αὐτὸν νέου ήταν γιὰ μένα ἡ κατάτερη κριτικὴ γιὰ τὴν ἀγαπημένη μον «Κοιλάδα» τοῦ Χριστοῦ.

ΗΛ. Π. BOYTIERIDHS

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΔΑ

— "Οποιος περιφρονεῖ τοὺς γονεῖς του, δὲν φοβάται οὔτε τὸ Θεό.

— 'Ο φιώχος στεφεῖται πολλά. 'Ο φιλάργυρος τὰ πάντα.

— "Οποιος σ' ἐπανεῖ ὑπερθοικά, ή σ' ἔχει ἔξαπατήση ἢ προσταθεῖ νὰ σ' ἔξαπατήσῃ.

— Νὰ ἀγαπᾶς τοὺς γονεῖς σου ἀν εἶνε παλοὶ καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀντιλάσῃς ἀν εἶνε πακοῦ.

— "Αν θέλεις νὰ μὴν είσαι δοῦλος τῶν ἀνθρώπων, νὰ γίνης δοῦλος τῆς ἐργασίας.

— Τὸ φοβερότερο δῶλον τῶν μετάλλων εἶνε τὸ ἀτσάλι, γιατὶ ἀτ αὐτὸν κατασκευάζονται τὰ κανόνια καὶ ή πέννες.

— "Οσο είσαι ἐλαφρότερος ἀπὸ μιαλό, τόσο εύκολωτερα σὲ σηκώνονταν τὰ κώματα τῆς ζωῆς.

— Δὲν είνε ἀνάγκη νὰ στέκεσαι ψηλά. 'Αρκει νὰ στέκεσαι στερεά.

— Γιὰ δύσους σκέπτονται, ή ζωὴ είνε μὰ κωμῳδία, γιὰ δύσους αἰσθάνονται μὰ τρεγαδία.

— Φονεύει κανεῖς γιὰ διὸ λόγους: ή ἐπειδὴ μισεῖ ή ἐπειδὴ ἀγαπᾷ.

— Δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε τὴν ἀξίωσι νὰ φιλάξουν οἱ ἄλλοι τὰ μυσικὰ μας, ἐνδὸν τὰ φιλάξουμε.

— 'Η φιλάρεση μητέρα στανίως ἔχει φρόνιμη θυγατέρα.

— Καὶ ή ίνημποτέρες ίδεες καταστρέφονται δταν δὲν διατυπώνται καλά.

Ο ΣΤΙΧΟΣ

ΕΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ

Ἐπύταξαν τάστερα μὲ τὸ βράδυ,
Ἐπύταξαν τὸν ἥλιο τὸ πρωΐ.
Ξάφνου πεθαίνει. Πέφτουν στὸ σωτάδι
Μαζὶ μὲ τὴ γαμένη της ζωῆ.
Κάθε ωμορφιά της τώρα, κάθε χάρι
Ἐδώ καὶ ἔπει στὰ λούνουδα πετᾶ.
Μόνο τὰ μάτια —βόρφωτο ζενγάρι—
Λάπτουν βαθειά στὸ λάκκον ἀνοιχτά;
Μόνο τὰ μάτια μέστη ἀπ' τὸ σωτάδι
Γεμάτη ἀπὸ λαζάρα καὶ ζωῆ,
Κυττάζουν τάστερα μὲ τὸ βράδυ,
Κυττάζουν τὸν ἥλιο τὸ πρωΐ....

ΑΥΓΟΥΔΑ .

Γιά πὲ στὸ γαμολύνουδο, ποὺ τάνητη τον ἀνοιχτή
Καὶ μηρούδες λογιώ—λογιώ μὲ τάξερά συγει,
Πέξ του νὰ κλείση τάνητη του, νὰ γίνη ἀγάπη—ἀγάπη
Μὲ γέλια κούφια ὀνειράνουνα νὰ κομιθῇ καὶ τάπη.
Πὲ στὸ μετέρα πούνουν γλυκό νὰ μᾶς φωτίση
Καὶ τρέμει τορεύει νὰ σβυστῇ ποτέ του νὰ μὴ σύνηση.
Καὶ πέ στὰ κρυστοσύνενα ποὺ κρέμουνται κεῖ πέρα
Νὰ μὴ γαθήν, σὰν ὄντειρο, καὶ μᾶς προφάση ή μερα.

"ΑΖ ! μή μοῦ λέσ... καὶ ἡ μικρή ψυχούλα σον δὲν
(ξέρει)

Μιὰ μέρα μὲ τὸν "Ηλιο της σὰν τὶ μιαρεῖ νὰ φέρη
Κάλιο ή ζωῆ μαζ ἀσωστη καὶ ἀσφαστη ἀπὸ τὰ
(χρόνια)
Ἄνησιά νὰ είνε ἀθάνατη, αιγαίνια νὰ είνε αἰώνια.

ΥΣΤΕΡΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Τὰ ύπτερονά λιοντάνια, ποὺ είχαν ἀπομείνει
Στὸν κῆπο σον, ἐπέσαν ἀγάνη καὶ μαραμένα.
"Ελε νὰ ίδης! Τὰ ρόδα, τὰ γιασειά καὶ οἱ πρώνι.
Σύν παγουρένιο κύδια κομιούνται ἀδελφούμενά.
"Η μαρόνι συμφορά τους τάβαλε πλάι—πλάι:
Μήν τὰ χωρίσης: ἔτσι σκόρπιστα σὰν στεργάν
Στὸ ὄλοξανθα μαλιά σον, ποὺ ἀπ' τὸν 'Απριλιούλι
—Πέρασαν τόσοι χρόνοι— καὶ ἀνθίσις δέν ἔχουν
(βάνει).

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

Η ΨΑΡΟΠΟΥΔΑ

Μιὰ ψαροπούδα καστανή
Βλέπω στὴ βάρκα καθε μέρα
γοργά τὸ κόσκινο πανί
ν' ἀνοιγή στὸν τρελλὸν ἀγέρα.
μέσ' στὰ νερά τὶ ἀσημομένα,
Τὸ λιμανάρι μὲ καρδία
ἀφίνει μάρη, δίχως ἔννοια
καὶ φίγνει στὰ βαθειά νερά
τὰ δίχτυα τῆς τὰ μεταξένια.

"ΑΖ ! ψαροπούδα καστανή
πάρε στὴ βάρκα σον καὶ μένα
κι' ἀν ίσως ψάρι δὲ φανεῖ
κι' ἀν δεῖς τὰ δίχτυα σου ἀδειανά
μήν κοκκινίζεις πεισμομένα...
Τὰ μάτια σου τὰ καστανά
ωιζούντε τὴν παρδιὰ πασαμένι!
Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ

Μοῦ σιγγένει ὁ κοινός σὰ θηλειά τὸ λαμπό
καὶ μέστη στὴ παρδιὰ μὲ δαγκωνέι σὰ φειδί.
Παράξενο θέλω ν' ἀρχίσω ταξείδι
κυρίς, μὰ κυρίς τελειωμό.

Τὸ δρόμο μον ἀργά νὰ τραβῶ, νὰ τραβῶ,
ἄλλα ποινενά καὶ ποτὲ νὰ μὴ στέκω,
ψυχή νὰ μὴ βρίσκω νὶ πάντα νὰ μπλένω
μὲ κόσμο τυφλὸ καὶ βονδό.

Νὰ νοιάσω τριγύρω πλατειάν ἐφημιά...
Κλεισμένα τὰ σπίτια, τὰ τζάκα σύνουσενα....
Ψηλά νὰ μὴ φέγγη ἀστέροι κανένα
καὶ κάτω γυναικα καμιά.

"Ε ! ίσως σὲ τέτοιο ταξείδι ἀν ριχτῶ,
ἀτέλειωτο, ἔρμο, σ' ἀγνώφιστη χώρα,
δὲν θάχω τρομάρα μὴ γίνω σὰν τώρα
τῆς φεύτρας ἀγάπτης σφαχτό.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ